

ZAEMJURIS

LATGALES NOVADA NEDĒĻAS LAIKRAKSTS

Nr. 19 (64)

1996. GADA 24. MAIJS

CENA 5 SANTĪMI

MĀRĪTE STAFECKA, GALVENĀ EKONOMISTE **VIJĀNU SIS**

Valsts Viļānu selekcijas un izmēģinājumu stacija dibināta 1956. gadā, uz šejienu no Preiļu rajona pārceļo Ošupes linkopības staciju. Mūsu uzņēmuma galvenie darbības virzieni:

- zinātniski pētnieciskais darbs linu tehnoloģijas pilnveidošanā,
- linu selekcija,
- graudaugu, kartupeļu un linu sēklikopiba.

Papildarbības virzieni ir piena un gaļas ražošana, lai zemkopības nozarē nodrošinātu ar organisko mēslojumu un racionāli izmantotu linu augu sekas pārejos laukos.

Valsts Viļānu SIS ir vienīgais zinātniski pētnieciskais centrs valstī, kura pētījuma galvenais virzīns ir linkopība; zinātnisko un pētniecisko darbu linu tehnoloģijas pilnveidošanā finansē Latvijas Republikas Zinātnes padome. SIS atjaunota linu selekcija, šī darba veikšanai savākta plaša kolekcija no 174 linu šķirnēm, kas saņemtas no Holandes, Francijas, Beļģijas un citām pasaules valstīm. Jāizaudzē mūsu apstākļiem piemērota šķirne ar šķiedras ražību 8—10, un sēklas ražību 5—8 centneri no hektāra vidēji agru vegetācijas periodu, izturīgi pret veldri un piemērotu mehanizētai novākšanai. Pašlaik valstī audzē importētās linu šķirnes un tās ne vienmēr dod stabīlas ražas. Linu selekcijas darbu izdevumu segšanai līdzekļus piešķir Zemkopības ministrija.

Valsts Viļānu SIS uzsākta eļļas linu audzēšanas izmēģinājumi, kas ir jauna kultūra Latvijas zemniekiem, taču tās audzēšanas tehnoloģija līdzīga garšķiedras liniem un nākotnē var iemēt zināmu vietu Latvijas lauk-saimniecībā.

Viļānu SIS Latgales un citu reģionu statūsbiedrības, zemnieku un citus

zemes kopējus apgādā ar augstu reprodukciju graudu, kartupeļu un linu sēklām. Vairākām graudaugus, kartupeļu un linu kultūrām veicams sākotnējo sēklkopību, lai nodrošinātu tālāku pavairošanu ar pašu ražotu sēklu. Šī sākotnējā sēklkopība tiek veikta ziemas rūdziem «Voshod-1», auzām «Māra» un «Laima», kartupeļiem «Agrie dzeltenie», «Skaidra» un «Brasla», liniem «Belinaka» un «Tverca». Katru gadu realizējam vidēji 400—600 tonnas graudu, 150—300 tonnas kartupeļu sēklu. Liniem iegūto II gēnerācijas mātes augu elites sēklas nododam Valmieras un Viļānu valsts līnsēklu stacijām tālākai pavairošanai. Perspektīvā Valsts Viļānu SIS plāno pati nodarboties ar tālāku pavairošanu un linu sēklas sagatavošanu realizācijai.

Agrāras reformas gaitā SIS zemes platība katru gadu samazinās. Pirms šīs reformas mūsu kopīgā platība bija 5700 hektāri, tajā skaitā lauk-saimnieciski izmantojamā zeme aizņēma 3507 hektārus. Daudz zemes atdots bijusajiem ipašniekiem vai viņu mantiniekim, piešķirta arī jaunu zemnieku un piemāju saimniecību ierīkošanai. Arī to rīcībā nonākušas plātības sastāv no daudziem starpībām, nosķirtiem viens no otra, robežas atrodas vēl arī individuālās zemnieku un piemāju saimniecības.

Kopš 1991. gada pieņemti vairāki LR AP Prezidijs lēmumi saistībā ar mūsu SIS, taču tie nav izpildīti. Kopš 1995. gada aprīļa Viļānu SIS pagasta padome nodeva lietošanā 2337,2 hektārus zemes, kurā 1735,8 hektāri ir lauksaimnieciski izmantojamā, taču arī šī lēmums ir formāls, jo dabā plātības nav uzmērītas un nospraujas. Tas stipri apgrūtina mūs.

Mūsu SIS kopīgā sējumu platība 1994. gadā bija 1710 hektāri, par 171 hektāru samazināta, salīdzinot ar 1993. gadu, graudaugu sējumi aizņēma 533 hektārus, tajā skaitā ziemāji — 119, vasarāji — 414. Graudaugu plātības

bija samazinājušas par 96 hektāriem, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Graudu kopieguge bija 1443 tonnas vai par 572 tonnām mazāk nekā iepriekšēja gadā. Tas saistīts gan ar platību sarukšanu, gan ražības pamazināšanos. 1994. gadā mūsu laukai no hektāra deva pa 27,1 centneram graudu.

Kartupeļu stādījumu platības tāpat bija mazākas, tomēr ražība augusi līdz 736 tonnām, tas ir, par 36 vairāk nekā 1993. gadā, no katra stādījumu hektāra ievācām pa 184 centneriem, kas bija labākais rādītājs starp ZRA «Agra» saimniecībām. Pateicoties valsts subsidijām linu audzētājiem, mūsu SIS paplašināja sējumplatības, 1994. gadā saražojām 17,3 tonnas šķiedras un 10,1 tonnu sēklu.

Lopbarībai sagatavojām 1950 tonnas siena, tas ir par 904 tonnām vairāk, nekā iepriekšējam lopu ziemōšanas cēlienam. Sašaurinoties zemes platībām, samazinās arī lopu skaits, kopīgais uz 1995. gada 1. janvāri bija 721 liellops, tas ir — par 151 mazāk, nekā gadu iepriekš. Tomēr piena ganāmpulka lielums praktiski nav mainījies, šī pašā 1995. gada 1. janvārī mums bija 383 slaucamas govis.

Vēl par dažiem datiem 1994. gadā. Strauji iet mazumā cūkas, jo trūka barības tām sakarā ar graudu realizēšanu sēklai, pirkta lopbarība ir tik dārga, ka neatmaksājas cūku audzēšana.

Piena togod ieguvām 1360 tonnas, izslaukums no govs sastādīja 3477 kilogrami, kas izrādījās augstākais starp ZRA «Agra» saimniecībām. Gaļas saražojās 80 tonnas. Realizētas 153 tonnas gaļas, 1348 tonnas piena, piena realizācija deva lielāko ienēmumu un peļņas ipatsvaru. Mūsu SIS peļņas nodokli nomaksāti 35360 lati. Būtiski tika samazināti parādi īsterījumi kreditoriem, tajā skaitā par elektroenerģiju norēķināmies regulāri, šī gada beigās vairs nebija ne ilgtēriņa, ne īsterījuma nemaksātu kredītu.

militārpersonas nav izvestas no Latvijas Republikas teritorijas. Šos civilokupantus Krievija turpina izmantonāt graujosā darbībā pret Latviju un Rietumeiropas demokrātiskajām valstīm, ignorējot pasās Krievijas parakstītos starpvalstu līgumus un konvencijas.

Tikai atrīvojot Latviju no okupācijas laika nelikumīgi iesūtītām civilokupantiem un izbeidzot tās teritorijas daļas okupāciju, kas iespējams vienīgi ar starptautisku atbalstu, šeit izveidosies stabili astākļi miera un demokrātijas aizsardzībai Eiropā.

Latvijas un Eiropas miera un drošības galvenais garants ir NATO militārā sāvienība.

Starptautiskās institūcijas nedrīkst ignorēt faktu, ka Latvijas okupācija notika nodevīgu līgumu rezultātā un tās ir atbildīgas par okupācijas sekū likvidēšanu.

Latvijas Republikas Pilsoņu Kongress, ko 1990. gadā brīvas un demokrātiskās vēlēšanas ievēlēja Latvijas pilsoņi, paužot nepārprotami izteikto tautas grību, ir par likumīgu bezierunu Latvijas valsts atjaunošanu un ir gatavs vadīt Latvijas pilsoņus šī uzdevuma veikšanai.

«PAVALSTNIEKS» Nr. 14 (281)

ĀDOLFS BORBALS

SVĒTKI DEKŠĀRU PAGASTĀ

Doma par pagasta vēstures muzeja veidošanu Dekšārēs tapa nepilnū gadu atpakaļ, jo šis, Varakļānu pievārtē esošais pagasts, jau izsnis bijis bagāts ar dažādiem vēsturiskiem notikumiem un ievērojamie cilvēkiem. Sākumā nedroši radusies doma sāka ištenoties un 4. maijā dekšāriem bija liels svītīgs notikums — atklāta pagasta vēstures ekspozīcija. Tās izveides iniciator — padomes priekšsēdētājs Jānis Benislavskis un pensionētā skolotāja Antoņina Pilpuka — to par muzeju dēvēt neiedrošinājās, jo viss veidojot bez noteikta muzeju standartiem, pašdarbības garā, ar daudzu pagasta iedzīvotāju nesaistīgu atbalstu. Ľoti daudzās vecajās majās un to bēniņos atradās svarīgi vēsturiski dokumenti, fotogrāfijas un citas pagātnes liecības, kas iederējās ekspozīcijas veidošanā.

Telpā izvietoti daudzi tematiski stendi — par seno rakstu mākslu Lazdinieku sādžā, par baznīckungiem, kuri nākuši no Dekšāru novada, citiem ievērojamie cilvēkiem (rakstniekiem, publicistiem, māksliniekiem), Latvijas neatkarības cīņu varoniem, staļiniskā režīma represētajiem u.c. Liela vieta ierādīta pagasta skolām un tieši lauku dzīvei, cilvēkiem, kuri pēc kara aizvadītajos gadu desmitos godprātīgi veikuši savu darbu gan kolhozu fermās un tīrumos, gan vicējās pašvaldībās, klubos, bibliotēkās, sakaru iestādēs. Bagātīgs Dekšāru novada literārās grāmatu un publīkās stends, bija izstādītas arī no šejiennes nākušo mākslinieku gleznas. Sava vieta ierādīta vietējiem romānā galvenā varone Milce, kuras prototips ir no Svilānu ģimenes nākusi Latvijas Universitātes bioloģijas studente, vēlāk māksliniece un rakstnieka dzīvesbiedre Emīlija.

Zīmīgi, ka pagasta vēstures ekspozīcijas atklāšanā pirmais apmeklētājs izrādījās Mālnieku sādžā dzīmušais, no Balvu rajona iebraukusais 80 gadus vecais katoļu baznīcas prāvests Vaclavs Erels. Tūlit aiz viņa sākās citu apmeklētāju plūsmas — gāja vietējie un kādreizējie viņu novadnieki, kas bija atbraukuši gan no attālām Latvijas vietām, gan ārēm. Interes par ekspozīciju redzamo bija liela, tāpēc ieraksti vēstījumi un novērojumu grāmatā, kā pirmais starp tiem — V. Erela vārdi ar dievpalīga vēlējumiem.

Pāris stundu ilgā ekspozīcijas apskate noslēdzās ar apmeklētāju pulcēšanos pagasta padomes zālē u plāšākai sarunu par novada vēsturi, šejienešiem un tiem, kuri nākuši no šejiennes. Tādu ne mazums — Alberts Sprūdžs, Aleksandrs Garančs, Leonards Latkovskis, Donats Latkovskis, Francis Zeps, Jānis Broks, mākslinieki Konstantīns Broks, Emīlija Klīdzēja, ievērojamais jurists ASV Dominiks Garančs, kordirģents Jānis Garančs un citi. Atmiņas par viņiem dalījās klātesošie, viņu skaitā arī dzejnieks

Andris Vējāns, literāturzinātne Ilona Salceviča, rakstnieka Jāņa Klīdzēja brālēns dakteris Pēteris Klīdzējs, žurnāliste Dzidra Sondore un citi. Bērnības atmiņas par savu tēvu — Lāčplēša kara ordeņa kavaliere Jāni Strodi teica viņa no Rīgas atbrākuši meita Marija. Emocionāla bija no Krievijas speciāli atbrākušā Komi republikas latviešu kopienas vadītāja Jura Briuca uzstāšanās par tēvu, savulaik represēto zemnieku un dzejnieku Vladislavu Briucu, kura rīndas tika citētas sarīkojuma sākumā.

Sirsnigus novēlējumus novadniekiem un atzinību par paveikto izteica kādreizējie dekšāriem juriste Marianna Trokša, sporta darbinieks Juliāns Garančs, skolotāja Stefānija Latkovska, Dekšārem veltītas dzejas rindas lasīja dzejniece Marta Bārbale. Vietējais kokļu darināšanas meistrs Donāts Vucins teica, ka atdzīmst seno arodū māksla šajā novadā, bet viņa meita Marika pasākumu kuplināja ar kokles spēlējumu. Ekspozīcijas veidojumu augstu novērtēja J. Raiņa Literatūras un mākslas muzeja direktora vietniece Gajda Jablonska.

Šajā pašā dienā risinājās arī cits pasākums — pagasta ietilpstojā un pie Varakļāniem esošajā Gruženiekū sādžā visi vietējie un atbrācēji atcerējās Jāņa Klīdzēja populārā romāna «Dāvātās dvēseles» aprakstītās norises. Tieši šeit — Gruženiekos, kur visas mājas kara beigu posmā nodedzinātas, auga un dzīvoja Salānu dzimta (faktiski Svilānu). Te savā laikā govis ganījusi romāna galvenā varone Milce, kuras prototips ir no Svilānu ģimenes nākusi Latvijas Universitātes bioloģijas studente, vēlāk māksliniece un rakstnieka dzīvesbiedre Emīlija.

Pasākumā piedalījās arī viens no personažiem — Milces vecākais brālis, Gruženiekū māju kādreizējais saimnieks Augusts Svilāns, kurš pēc savā laikā Intas ogļu šahtas izbaudītā ir nu jau 86 gadu vecumā, bet turējās samērā stalti.

Gruženiekū pasākumu vadīja Dricānu vidusskolas skolotāja Gunta Svilāne — viena no šīs dzimtas atvases. Interesants bija brīvdabas uzvedums — romāna «Dāvātās dvēseles» fragmenta dramatizējums, kuru sniedza Dekšāru skolas audzēkņi skolotājas Helēnas Meijeres iestudējumā. Un atkal zīmīgi — Milces lomu izpildīja Anda Svilāne, tāpat šīs dzimtas atvase. Gruženiekū plavā jauki izskanēja Andra Vējāna dziedātā «Brūnacite» ar Jāņa Klīdzēja vārdiem.

Noslēgumā Svilānu mājvietā iestādīts piemiņas ozoliņš, kuru kopt apnēmās vienīgais šajā sādžā palikušais saimnieks no Svilānu dzimtas Broņislavšs ar savu ģimeni.

Madonas rajona Jaunkalsnava

LR PILSOŅU KONGRESSES DELEGĀTU AICINĀJUMS

Latvijas PSR pārdēvēšana par formāli neatkarīgu valsti ir radījusi nelikumīgu valstisku veidojumu, kurā noteicošā loma ir savulaik ar noliku Latvija iestūtīm okupāntiem.

Vārdos demonstrēdama virzību uz integrāciju Eiropā, L(PS)R vadība konsekventi virza Latviju uz iekļaušanos PSR impērijā. 4. maija Latvijas iestādes līdz pat šim laikam nav atzinušas Latvijas Republikas okupācijas faktu un nav cīnījušas par okupācijas sekū likvidāciju, līdz ar to saglabājot savu

KORIS «OLŪTS» LV LIELAJĀ AULĀ

REDKOLĒĢIJA: Valija Berkina – Jēkabpils, Jānis Elksnis – Latgales Kultūras centra izdevniecība, Pēteris Gleizdāns – Rēzekne, Jānis Kokins – Daugavpils, Anita Petkune – Krāslava, Antons Rancāns – Preiļi, Antons Slišāns – Balvi, Viktors Trojanovskis – Ludza, Pēteris Zeile – Rīga, Jānis Žugovs – Rīga, ārzemju biroja vadītājs – Alberts Spoģis Minsterē.

ANNA DIMANTE

VĀLĪ ZĪDI*Latgalīšam*

Māstīs, latgalī,
Nu sapynim soldim!
Nav valas slynkot,
Vēl dorba daudz.

Ju gryutā dorbā
Sev izlyku gyvi,
Voi dūmoj bez upurim
Breiveibū gyut?

Ju latvītis esī,
Ar skaidru sirdi
Un drāsu prōtu
Sovu tīsu jem!

MARIJA ZELTIŅA

VIDES IZGLĪTOTĀJU SAIETS

No šī gada 24. aprīla vakara līdz 27. aprīlim Kuldīgā notika vides izglītotāju III saiets. Pasākuma norise bija nopietni pārdomāta, katrais dalībnieks varēja izveleties interesēm atbilstoši nodarbiņu variantu, jo vienlaicīgi darbojās astoņas darbinīcas. Paveikto šajā gadā materiālu klāstu plašākai apskatei sniedza Rīgas Bērnu vides skola, Daugavpils Pedagoģiskā augstskola, Latvijas Universitātes Ekocentrs un Liepājas Pedagoģiskā akadēmija.

Par mācību procesa pilnveidošanu un integrēšanu savās nodarbiņu interesanti un aizraujoši stāstija Daugavpils Pedagoģiskās augstskolas pasniedzēja Anita Pipere un šīs temats saistīja daudzu dalībnieku uzmanību. Lai pie tā varētu pakavēties sīkāk un ilgāk, nobeigumā

ILONA SALCEVIČA

PAR AUTORI

«Vālī zīdu» autore pasaulei iraudzeja 1908. goda 28. oktobrī Daugavpils aprīķa Leiksna pogosta Seilavīšu cīmā Apolonijas un Donata Veliku saimē. Pēc Daugavpils 1. latvišu pamatškolas beigšanas 1926. godā išastojā Malnovas lauksaimniecības vydškolā, kuru beidze 1930. gada pavasarī, bet rudenī išastojā Latvijas Universitātes lauksaimniecības fakultātē. Paraleli strōdōja maizes dorbu Nacionālajā teātri un cyturi. Anna Veliks 1935. godā apsacredēja ar lauksaimniecības fakultates studentu Jōni Dimantu, kūpā izaudzējot divus dālus un meitu un vysus izškolotus par īrstiem.

Agronomes grādu Anna Dimante Igyva 1938. godā un sōce dorbu «Sāklu eksporta» laboratorijā. 1936. godā Dimantu saime beja nūpērkuse saimisteibū ar pussymta hektarām zemes un kaļķu cepli Maltais pogostā, sōce apkūpšonu. 2. pasaūla karā vōcu okupācijas laikā A. Dimante strōdōja par školotōju Aglyunas lauksaimniecības vydškolā. 1944. godā saime devēs bēglu gaitōs uz Kurzemi, tod uz Vōciiju, kur A.

LIELU ATSAUCĪBU «ZEMTURIS» GUVIS REZEKNĒ — tā jāsecina, pavērojot notikumus par un ap mūsu avizi. Te dzīvo un strādā divi redkolēģijas locekļi — LKC izdevniecības vadītājs Jānis Elksnis un Mākslas koledžas pasniedzējs mākslas maģistrs Pēteris Gleizdāns. Mūsu autoru pulkā ir Rēzeknes 1. vidusskolas skolotāja Marija Zeltiņa un citi šīs mācību iestādes darbinieki, daudzi vienkāršie pilsētas iedzīvotāji kā Stanislavs Ševelis un citi. Savu roku jau izmēģinājuši un sola to darīt arī turpmāk Rēzeknes tipogrāfijas ilggadējais direktors Marks Brugulis, viņa māsa rēzekniete un tājā pašā laikā F. Trasuna muzejmājas «Kolnātā» direktore Sakstagalā Valentīna Brugule. Rēzeknē bieži iegriežas arī «Zemtura» redkolēģijas locekļi balvenetis no Upites Antons Slišāns, Latvijas Rakstnieku savienības biedrs. Mūsu attēla pirmajā rindā no kreisās V. Brugule, A. Slišāns un M. Brugulis, otrajā rindā — A. Rancāns, J. Elksnis, P. Gleizdāns un pazīstamākais cilvēks Rēzeknē, tās dzīvojamo namu un citu celtņu lielākais cēlājs Jānis Stukla.

Dimante strōdōja par dōrzneicu, pīna pōrraudzi un Haunštetenes bēglu nūmetnē par sabīdriskūs lītu körötōju.

1951. godā Dimantu saime izceļoja uz ASV un apsamete Aivovas štata Demoinas piļsātā. Te A. Dimantes kundze strōdōja slimneicā par mōsas paleidzi un slymu bārnu speciałas bareibas sagatavotōju, pusūtra goda studēja farmakoloģiju, tūmār atsasacēja nu studijom par lobu sovu bārnu izgleitošonai. Kūpš 1971. goda ir pensionare.

Vysu laiku rūseigi dorbōjusēs trymdas latvišu, tīmā skaitā — latgalīšu sabīdriskajā dzeivē, rakstējuse un publicējuse lugas, stōstas, dzejūlus, lasējuse referatus. V. lōča sakortotāja latgalīšu lugu izlasē «Dramas» išvītotas divas Annas Dimantes lugas «Snīgporsiņa — Vyzbuleite» un «Jaunišu vakarēšona». Rakstneicas spolvai pīdar ari daži stōsti, nu kurim ivārojamākis ir ar pseidonimū Apaļa Donots paraksteitais «Aizšauti putni» par bēglu dzeivi Vōcijā pōrvitotūs nūmetnē, izceļošonu uz Ameriku un dzeives sōkumu tōlajā mītnes zemē. Pseidonims veidots nu vacōku Apolonijas un Donota vōrdim, ar tū paraksteiti ari vairoki dzejuli.

mācību saturā, jūs iegūsiet vairākkārt, jo:

a) vides tēmas ir dzīvas un reālas, skolēni skaidi redzēs pielietojumu matemātikas, vēstures, valodas u. c. zinībās;

b) katrā ciemā vai pilsētā ir kāda vides problēma, ko var apspreist, noteikti pieejama informācija un ir cilvēki, kuriem par to kas sakāms, var rasties iespēja kopā apskatīt notikuma vietu; tā ir priekšrocība mācību saturā bagātināšanai ar jaunām tēmām un ne vienmēr nepieciešamas jaunas grāmatas vai papildus finansu resursi;

c) vides izglītība skolēniem piedāvā daudzveidīgu pieredzi, līdztekus vides jautājumu izpratnei viņi apgūst problēmu risināšanas prasmi un noskaidro savu attieksmi pret apkārt notiekošo — tā veidojas viņu vērtību orientācija;

d) dažādu pieeju un metožu, īpaši āra nodarbiņu, izmantošana aizrauj ikvienu klases īpatni, kam grūti piemēroties akadēmiskajam mācīšanās veidam;

e) ar vides izglītības palīdzību skolā iespējams ieievēt daudz no tām pārmaiņām skolas dzīvē, kas patlaban tik aktuālas — starppriekšmetu tēmas, skolēnu pašapziņas celšana, sadarbības un informācijas apstrādes prasmju attīstība un tamlīdzīgi.

Attēlā: Latgales pedagoģu grupa — pārstāvji no Nautrēnu vidusskolas (Ludzas rajons), Rēzeknes un Daugavpils pedagoģiskās universitātes saietā nodarbiņās.

Latvijas Vides izglītības asociācija nolēma nākamo savu saietu rikot tieši Daugavpili. Cērēsim, ka IV Latgalē būs pārstāvēta plašāk.

Kāda loma vides izglītībai ir skolas mācību saturā? Jau padomājot vien, ka ar standartu prasībām pārpildītajā mācību programmā jāiekļauj vēl arī vides izglītība, jums nolaižas rokas un dūša saskrien papēžos. Taču Vides izglītību nevajadzētu uztvert kā kaut ko tādu, kas skolā ienāk papildus jau esošajiem mācību priekšmetiem. Ja vien ir vēlēšanās, vides izglītība var kļūt par dabisku mācību saturā sastāvdaļu, nemaz nenozogot laiku jūsu priekšmetam.

Drīzāk pretēji — vides izglītība var bagātināt jūsu mācību priekšmetu un skolēnos radīt lielāku interesu apgūt mācību vielu. Iekļaujot to skolas

I. BLAŽEVIĀCS, ZURNĀLISTS

B. MAIKOVSKIS AIZSAUKTS MŪŽĪBĀ

Boļeslavu Maikovski 18. aprīļa rītā atrada mirušu viņa dzīvokli Minsterē. Tikai pirms dažām dienām atgriezās no slimnīcas, kur gulēja ar plaušu karsoni. Apbedīšanas formalitāšu kārtotānai no ASV atalgoja viņa dzīves biedre Janina dzintariņa O. Baloža pavadībā, jo viņai ir nopietnas kustību grūtības.

Lai gan Maikovskim nopirkta vieta Brāļu kapos «Rota», viņa pēdējā vēlēšanās bija atdusēties dzimtenē — Stirnienes kapos. Šīs vēlmes arī izkārtoja viņa draugs — mājas saimnieks D. Kamphofers (Kamphofer) un tuvākie draugi, kas viņu neatstāja arī visgrūtākajos dzīves brīzos.

Pirms aizvešanas uz dzimteni, Minsterē sv. Norberta baznīcā draudzes prāvests Heinrihs Vernsmans (Wernsmann) celebrēja mirušajam Augšāmelšanās sv. misu. Izjustos, izmeklētos vārdos prāvests atvadijās no aizgājēja, sacīdams — viņš bija čaklākais baznīcas apmeklētājs — neizlaida nevienu misu, ja vien veseliba to atlāva. Pēc tam dievīlūdzēji pulcējās atvadu agapē. Atvadu vārdu teica O. Balodis un A. Spoģis LKSA «Dzintars» vārā, Minsteres DV nodalās priekšsēdis A. J. Bērziņš, mājas saimnieks D. Kamphofers un vēl daži citi sēru viesi. Vakarā dzintariņi pieminēja savu vecāko biedru aizgājēju, viņa kalpošanu Dievam un Tēvījai apcerē un nobeidza ar aizlūgumu.

Mirušo Maikovski ar lidmašīnu 30. aprīli aizveda uz dzimteni. Piedaloties lielam tautiešu sēru pulkam, rekvīemu 1. maijā celebrēja un izvadīja mūžīgā dusā Stirnienes kapos Varakļānu-Stirnienes prāvests dekāns Antons Boldāns.

B. Maikovskis bija dzimis 1904. gada 21. janvāri Stirnienes pagasta zemkopja ģimenē. Beidzis vietējo pamatskolu un Varakļānu ģimnāziju, 1942. gadā sāka studēt jurisprudenci LU. Studijas turpināja trimdā Baltijas Universitātē Pinebergā, ko beidza ar mag. jur. grādu. Aktīvi piedalījās sabiedriskā darbā, sevišķi LKSA «Dzintars». 1950. gadā kopā ar Janinu ieceļoja uz ASV un strādāja kā būvuzņēmējs. Viņš bija ALKA vicepriekšsēdis, ACEN latviešu delegācijas locekļis, Centrāleiropas Kristīgo demokrātu ūnijas prezidija, kopš 1958. g. Nujorkas latviešu katoļu draudzes priekšsēdis, DV mūža biedrs. Ar visu dedzību viņš nodevās garīgajai ciņai par Latvijas atbrīvošanu no komunistu jūga. Tas zināmā slānī nepatika un pret viņu uzsāka vajāšanu. Tai pievienojās arī židi. Tika uzsākta tiesas prāva it kā par Audriņu ciema iedzīvotāju apšaušanu un ūžu pilsoņa Falka Borka publisko pakāšanu Rēzeknē, bet pierādījumu trūkuma dēļ, 1983. gadā attaisnots. Vajāšana turpinājās. Tika izdarīti vairāki atentāti mēģinājumi, pēdējā viņu smagi sašāva.

Lai izbēgtu no vajāšanas, bet arī no varbūtējās izdošanas Latvijas okupācijas varai, kur viņam draudēja aizmuguriski piespriestā nāves soda izpildīšana, Maikovskis ar Latvijas sūtniecības Washingtonā atbalstu un Vācijas valdības piekrīšanu, 1987. g. 19. oktobrī pārcēlās uz Vāciju un apmetās Minsterē. Patvēruma tiesību lietas kārtošanā viņam palīdzēja latviešu interešu pārstāvis Bonnā mag. jur. Ādolfs Šilde un trīs Vācijas ministri.

Ar tiesas prāvas izbeigšanu apsūdzētais Maikovskis palika nenotiesāts, bet arī neattaisnots. Tamēdēļ viņa aizstāvji iesniedza pieprasījumu pēc formāla lēmuma par tiesas izbeigšanu un apsūdzētā attaisnošanu. Tas līdz šai dienai netika izpildīts.

Toreiz sarunā Maikovskis izteica priekšu, ka uzvarēja taisnība. Viņš uzsvēra — jaun prāvas sākumā tiesa neatradā pierādījumus manai apsūdzībai, lai pasaules uzmanību novērstu no okupētās varas izdarītajiem briesmīgiem noziegumiem Latvijā un pārējās Baltijas valstīs, KGB un citi pārplūdināja tiesu ar meliņiem apsūdzībās materiāliem. Pret šiem nepatiesiem briesmīgiem apvainojumiem, vērstiem pret mani un latviešu tautu, vairāk kā četrus gadus cīnījos apgabaltēs Minsterē. Tamēdēļ esmu ļoti priedīgs un atvieglošs, ka uzvarēja taisnība. Par to nekad arī nešaubījos un esmu pateicīgs Dieva zīlestībai, kas deva man spēkus.

Par viņa ciešanām ciņā par savas tautas brīvību lai mūžīgais Dievs bagātīgi atalgo debesu valstībā!

Ignats BLAŽEVIĀCS

PRIVĀTSLUDINĀJUMI «ZEMTURI
BEZ MAKSAS.

Nobeigums. Sākums 17. numurā

Koru dziesmas

Tautas dziesmu apdares — 160 (jauktiem koriem — 90, vīru koriem — 30, sieviešu un bērnu koriem — 40).

Originālkompozīcijas — 210 (jauktiem koriem — 80, vīru koriem — 60, sieviešu un bērnu koriem — 70).

Seit jāpiezīmē, ka nedaudzām tautas dziesmām ir tikai tautas dziesmu teksti, bet mūzika — autora. Jau minēto 370 dziesmu skaitā neietilpst dziesmas un vokāli ansamblji, kas ievietoti bērnu koru krājumos un uzvedumu materiālos.

Tādi krājumi (drukāti) ir: Dziesmu dārziņš ar 31 dz., Skolēnu kori I ar 91 dz., Skolēnu kori II ar 37 dz., Skolēnu kori ar 18 dz.

Tātad 177 dziesmas, no kurām 148 ir tautas dziesmu apdares, nav ierakstītas ieprīckšējās.

Etnogrāfiskie uzvedumi

1. Saulgrieži. 2. Skaista mana brāļa sēta, elle, elle kungu rija. 3. Sērdieji. 4. Dziedot mūžu nodzīvoju. 5. Siena talka.

Sais uzvedumos ir desmitiem koru un ansamblu (apm. 130).

Solo dziesmas

To ir 90. Starp tām ir arī 30 dziesmas «Miklas» ar paša komponista tekniem. Šai skaitā neietilpst bērniem rakstītās 50 solo dziesmiņas ar klavieru pavadījumu «Sīki, mazi putnīpi». Daļa no tām drukāta (19 dziesmiņas) ar virsrakstu «Bērnu dziesmas», kas izdots 1943. gadā.

Drukātas ir šādas: «Tu esī tā», «Jāņi zaķa medības», «Vēl dvēselē daudz dziesmu man», «Viens, divi, trīs»; «Dzīves gaita aša, aša», «Viena odīņa», «Es savā dziesmā».

1935. g. izdotas vēl 17 dziesmas.

Klavieru kompozīcijas

«Spēlmanītis» — latvju tautas dziesmas jauniem pianistiem, 3 burtni, vairākos izdevumos. Pādejais idevums «Izlase» 1957. g. Krājumā 50 tautas dziesmu apdares.

«Greznas dziesmas»

«Aiz upites meitas dzied», «Ap kalniņu linus sēju», «Kur tu augi,

MĀNS MŪŽIŅŠ NODZĪVOTS

ĪSAS BIOGRĀFISKAS ZIŅAS PAR KOMPONISTU JĒKABU GRAUBĪNU

skaista meita», «Visiem rozes dārza zied», «Ai ciemini, ai kaimiņi».

Šīs kompozīcijas ir ar vienu virsrakstu, bet nav vienots cikls. Izdotas 1940. g. (pirmās divas).

«Vāverīte» — svīta jaunatnei (Meža valībā, Vāverīte ievainota, Vāverīte riteni, Snaudiens uz zara, Vāverīšu rotaļa).

«Vasaras ūdeņi» — svīta, 6 gabaliņi, nodrukāta 1959. g.

«Sonatīna la», «Sonatīna si», «Vēstules labākajam draugam» (6), izdotas 1959. g. «Veltījums» fa.

Portreti (Kārlis Krūza, Andrejs Upīts, Kr. Barons, Rainis).

Mazas kompozīcijas bērniem — ap 25 gabali.

Ērgelēm

«Arājiņi, ecētāji» — fantāzija. «Fuga un Tokāta re».

Vijolei

Ir pavisam 10 kompozīcijas. Lielākā no tām ir balāde «Sudrabotā saule». Izdotas 1956. g. «Ar vilcienu Rīga braucu», «Čuči, mana ligaviņa».

Cellam

«Dziedājums» izdotas 1949. g.

Nedaudz gabalu koklēm un mežragam (6).

Orķestra darbi

1. «Terases» — simfonisks rondo

La 6, 2. «Vitola kokle» — simf. svīta,

3. Variācijas ar reminisceenci (skanāražu kopas biedru veltījums — kopejas variācijas, Jāz. Vitolam 1933. g.), 4. «Jurjānu Andreja piemiņai» — pasakalja stīgu orķestriem ar mežrāga un baritonu solo, 5. «Gatavu biju karavīrs» — partiċella simfoniskam žanram; 6. «Staburadzītes stāstīšs» («Lāčplēša pirmais varonīdarbs»). Šis ir nepabeigtā svītas «Lāčplēšis» divas daļas simf. orķestriem), 7. «Latvju deju svīta» un vēl 3 mazāki darbi pūtēji orķestriem.

Kamerūmūzika

Ir pavisam 7 kamerūmūzikas darbi:

1. I kvintets «Sudrabas vakars», 2. II kvintets, 3. Vieglas variācijas «Sēju lielu rožu laukus» altām ar klavierēm,

4. Variācijas «Turnīša nakte» 2 vijolēm un altām, 5. «Šūpļa dziesma» vijolei, čellam un klavierēm, 6. cikls «Milestība» — balsīj ar stīgu kvartētu un klavierēm (5 dziesmas ar Elīnas Zālītes vārdiem), 7. cikls «Ziedu lauki» (dziesmas ar Akurātera tekstiem).

Kantates

Ir 6 kantates, no kurām pēdējā «Lielās dzīvības pulss» rakstīta jaukturā korim, tenoram solo un

klavierēm ar dzējnieka Noskova vārdiem. Komponēta 1961. g. vasarā, neilgi pirms nāves.

Kā nozīmīgāko savu darbu autors uzskatīja poēmas «Atraitnes dēls» (V. Plūdoņa poēma) komponēšanu vokāli dramatiskam uzvedumam. Darbs komponēts no 1957. g. novembra līdz 1958. g. 15. martam. Uzvedumi 1959. g. aprīlī.

Piezīmes:

Interesanti, ka jau 1920. g., studiju gados, Lavijas valsts konservatorijā izdoti pirmie darbi, pareizāk, jau pirmie nodrukātie: «Dziedonitīs» — tautas dziesmu krājums pirmskolas un māju bērniem, «Mūzikas elementārteorija», tai vēlāk seko vairāki izdevumi.

Beidzot konservatoriju, Graubīņš raksta Sonāti si minorā, jau lietodams tautas dziesmu melodiju «Ai, tu manu grūtu mūžu».

Sāvā komponista mūžā tautas dziesmu melodijas ir lietojis apmēram 500 darbos.

Pēdējās nošu rindās nāves dienā bija 5 taktis Rondo capriccioso čellam ar klavierēm, iecerēts veltījums prof. Ev. Berzinskam.

Pirmā Jēkaba Graubīņa kompozīcija, kurai autors pieļicis gada skaitli, ir dziesma «Mans kaps» ar Esenberģu Jāņa tekstu viņa piemiņai, komponēta 1913. g. 8. XI (tātad Graubīņam toreiz bija 27 gadi).

Neskaitot kritikas un pedagoģiskos rakstus, ir 15 raksti par tautas dziesmām gan plaši, gan sīkāki darbi. Sarakstū sk. burtnīcā par kompozīcijām u rakstiem ar t. dz. tematiku. Vispirāk ir kādi 40 raksti, to skaitā tie 15 par tautas dziesmām, gan kaut kur drukāti, kaut kur lekcijas noslīsti.

Pamanīti pedagoģiska satura raksti: «Kad, ko un kā» (sakarā ar kādu A. Salaka rakstu), «Traucēkļi skolu dziedāšanas skolotāju darbā» (divos žurnālos «Mūzika» 1925. g.), «Dziedāšanas skolotāju sagatavošana pamatskolām».

Vēl darbu sarakstā var minēt operas «Baņuta» tulkojumu krievu valodā.

Ir uzrakstīts librets operai «Indulis un Ārija».

Visvairāk izmantoti Raipa, Plūdoņa un paša teksti, kaut gan izmantoti apm. 80 autoru darbi (teksti).

Kādreiz drukāti raksti

1. Koru vai vispārējā dziedāšana («Kultūras vēstnesis» 1925. g. III—IV).

2. Jurjānu Andrejs latvju mūzikā (J. A. kopotas dziesmas 1939. g.).

3. Jāz. Vitols un viņa a capella dziesmas (J. V. kora dziesmas 1933).

4. Tautas muzikālā aktivitāte («Lidumnieka kalendārs» 1926.).

5. Jānis Cimze — tautasdīzesu harmonizētājs («Burtnieks» 1932. Nr. 1).

6. Lavju tautasdīzesu sabalsojums («Sējējs» 1938. Nr. 7, 8).

7. Par Jāni Zālīti («Piesaule» 1934. Nr. 2).

8. Talsu novada tautas meldījas (brošūra 1935).

9. Mākslinieks un aplausi («Nākotnes spēks» 1934. Nr. 9, 10).

10. Dainu metrikas jautājumi («Latvju mēnešraksts» 1942. Nr. 12).

11. Intervālu virzieni tautas melodijas («Latvju mēnešraksts» 1942. Nr. 12).

12. Par latviešu vokālās lirikas paralēlēm ar dzējnieku liriku («Latvju mēnešraksts» 1944. Nr. 2).

13. Mūza un mode — Metnera grāmatā («Daugava» 1936. Nr. 1).

14. Latviešu mūzikas folklorā. Jāzeps Medīņš (Mūzikas vēst. Jēk. Vitola redakcijā).

15. Neslava skaistai dziesmai («Latvju mēnešraksts» 1943.).

16. Kad, ko un kā (sakarā ar A. Salaka grāmatu «Latvju mūzikā» 1921.).

17. «Traucēkļi skolas dziedāšanas skolotāja darbā» («Mūzika» 1925.).

18. Dainu antoloģijās vēlamie un iespējamie tekstu grozījumi («Izglītības min. mēnešraksts» 1942. Nr. 8).

19. Dziedāšanas skolotāju sagatavošana pamatskolām («Latvju mūzika» 1921. Nr. 2).

20. Kora kantilēna («Mūzikas apskats» 1934. Nr. 3).

21. Latviešu taudzīesmu mūzika (Lit. Vēst. 1939. Kr. Barona piemiņai).

22. Raksti par mūziku (Latv. Konvers. vārdn.).

23. Jāzeps Vitols — raksturojums 90 mūža gadu atcerē. Lieli un mazi mūzikas apraksti žurnālos «Mūzika» 1925. Nr. 1, 2, 3, 5.

Rokrakstos

1. Ko mūzikas folklorā liecina par latviešu dvēseles ipašībām. 1944.

2. Dialektiskā metode mūzikas folkloras pētniecībā. 1948.

3. Grievaltas dziesmu līgza.

1957.

4. Mans mūžīņš nodzīvots. I daļa autobiogrāfijai. 1957.

5. Paraleles starp latviešu un krievu t. dz.

6. Atmiņas par Jāni Zālīti. 1947.

7. Mūz. audzināšana Valmieras seminārā.

8. Vārdu un melodiju sadraudzība latv. tautas dziesmās.

9. Latv. tautas rakstura ipašības.

10. Kā ietekmē valodas akcents intervalu virzienu.

11. Latv. t. dz. īpatnības.

12. No kādiem principiem jaiziet

1961. gads. Pēdējais fotouzņēmums ar dzīvesbiedri Eriku

harmonizējot tautas dziesmas.

13. Kā apdarinu tautas dziesmas.

14. Par sevi un savām kompozīcijām.

15. Kā aug mākslinieks.

16. Diriģētu kursos. 1939.

17. Šlāgeri.

18. Ap Cimzes dziesmu rotu.

19. Ko meklē komponists komponējamos tekstos. Mācību grāmatas «Dziedonitīs» (1920. Tautas dz. krājumiņš pirmskolas bērniem).

«Skolēnu nori» I, II, III (1925., 1923.).

«Pirmā notis» (1931., 1935.).

VAI VĒL ATVIZĒS SAULESKALNA SPOŽUMS

I. OBRUMĀNA foto

ANTONS RUSIŅŠ SLAZDĀ NO LEĢIONĀRA PIEDĪVOJUMIEM

1944. gada 22. jūnijā krievi uzbruka Vitebskas rajonā un pārrāva vācu fronti, triecīna smaile, kurā bija koncentrēts ievērojams daudzums tanku, bruņumašinu un dzīvā spēka, strauji virzījās uz Lietuvas un Latvijas robežām. Sakārā ar to vācu armijas vadība bija spiesta frontes stāvokli mainīt Osstrovas un Opočkas rajonā, kur cīnījās divas latviešu leģiona divīzijas. Pārgrupējot spēkus, visādi centās atsist uzbrukumu, likvidēt pārrāvum, bet 10. jūlijā krievi atkal atsāka aktivitātes visā Austrumu frontē no Ķeņingradas līdz Melnajai jūrai.

12. jūlijā 15. artīlerijas pulks saņēma pavēli iegēpt pozīcijas sešus kilometrus ziemeļaustrumos no Opočkas. Pēc nakts marša norādīto vietu sasniedzām agrā rīta stundā. Nogriezušies no galvenā ceļa, līdz pozīcijai virzījāmies pa ūsu celiju, kurā, pārmetīti nelielām pakalniņām, mūs ievēda vienīgā zemnieku sētā mežainā apvidū. Tālāk vairs nebija nekādu iespēju nogriezties pa labi vai kreisi, jo visapkārt bija mežs un slapjas, purvainas plavas.

Apskatījām vienīgas mājas, iedzīvi un apkārtni — tuvumā nemanījām nevienu cilvēku, kaut gan visas pazīmes liecināja, ka mūs tomēr novēro. Pie mājas aplokā pastaigājās atītu bariņš, kūts aizgaldā urķķēja sīvānā pāris, istabas krāsnī vēl nebija nodzīsusās ogles. Tātad, tepat tuvumā kaut kur vajadzēja būt arī cilvēkiem, bet viņi mums nerādījās.

Karavīri darīja savus darbus un tādiem sūkumiem drīz nepievērsa uzmanību. Lielgabaliņki frontes virzienā nostādīja savu tehniku un gatavoja to šaušanai, mūnīcījās vēdeji un citi ratu brucejī pavirzījās kādus trīs simtus metrus tālāk, izvietojas koku aizsegā, lai pabarotu un aptūtinātu zirgus. Novērotājs seržants Grodiņš un radīsts dīķareivis Skujīns aizgāja uz priekšējo novērošanas punktu, lai iepazītu apstākļus un pavērotu, kur ir un ko dara pretinieks. Pēc nepilnas pusstundas abi atgriezās samirkuši līdz padusēm un ar bēdīgu vēsti: pretī batērijas pozīcijām ir slapja, dūksnaina un ar zāli un sūnām aizaugusi grava, bez cīrīja un zāga biezajiem krūmiem nav iespējams izlauzties cauri... Neveiksmīnieki uzgērba sausas drēbes, paņēma cirvi un gāja vēlreiz.

Kad izklida migla un caur plānajiem mākoņiem parādījās saule, atklājās drūms skats. Mūsu batērijas labajā flangā plētās garu zāli un niedrēm apaugusi slapja plāva, pretī — dūqānā un biezīem kārklu krūmiem aizaugusi grava, kreisajā pusē — biezēs eglu mežs... Bijām iebraukusi slazdā

un vienīgā izeja no tā — šis, līdz zemnieka sētai iebrauktais ūsu celīš...

Pa to laiku priekšējā novērotāji bija izlauzūšies cauri briķīšiem un ziņoja:

— Ne pa labi, ne pa kreisi nav manāms vācu kājnieku pozīcijas, nekādus sakarus ar viņiem nav izdevies nodibināt, bet kreisajā flangā redzama krievu karaspēka aktivizēšanās. Ja vācu kājnieki tiem paredzētas pozīcijas nav ieņēmuši, tad esam pilnīgi neatkarīgi...

Krievi pagaidām vēl nekādu troksni netaisīja, klusēja arī mūsu ieroči. Valdīja tādi savads, nomācošs miers.

Aizgāju pie mūnīcījās vēdejējiem, uz kara mantu transporta ratiem. Zēni, sasēduši pie ugunkura, gatavoja brokastis, vārja kafiju un stāstīja anekdotēs, bezrūpīgi trieca par visu.

Ēst man negribas, bet nogurums liels, gribētos kādas pāra desmit minutes apstāties. No ratiem papēmu segu, paklāju uz pāzes un atlaidos. Pēc neilga brīža jau biju aizsaudzies un tādā kā murgā redzū: uzbrūk krievi ūsu celīši un kliegdamī, censīšams mums aizķēršot atkāpšanās ceļu... Batērijā satraukums... Izbili pamostos, atveru acis — viss mierīgi un klusus, zēni tāpēc bezrūpīgi triec pie ugunkura, zīri mierīgi ēd sapļauto zāli.

Nominējos un atkal iegrīmu snaudā. Tikko esmu iemīdzis, kāda paģeroša balss pavēl: «Neguli, ej meklē ceļu!»

Pamodos pārliecīnās, ka to teicis kāds no pienākušajiem kareivjiem. Bet neviena tuvumā nav, neviens nav pat domājis mani traucēt. Kas tad tā par balsi? Noguruša cilvēka murgi?

Tā prātojot biju iesnaudēs vēlreiz. Un atkal tā pati balss mudināja:

— Neguli, ej meklē ceļu!

Nē, tie nav noguruma murgi! Par gulešanu vairs nebija ko domāt. Cēlos kājās un sāku gudrot — kur lai meklē šo ceļu? Vērīgi skatos, bet nevaru pamānīt neko tādu, pa kuru vietu ūsu celīši koku un purvaiju mudžeklī varētu izbraukt ar lielgabaliem un smagajiem kārniem, vairākās reizes pagajos gan pa labi, gan kreisī, līdz beidzot atklājās kāda pietiekami plata sprauga, pa kuru varētu mēģināt izbraukt. Sīki bērziņi, papardes un zāle gan saauguši biezī, bet tie nevar būt par šķēršļi, ja pamats ir pietiekami ciets un gluds.

Legiezīs ūsu celīši — cīt tālu var tikt? Eju un redzu, ka tā pārvēršas par kādu būjušo ceļu, pa kuru kādreiz vadātēs siens vai labība. Pēc pāris simta metriem parādījās izcirtums, tad atmata — kādreiz apstrādāta zeme. Te ceļš sazarojās. Turpināju virzīties pa labi un aiz krūmu pudura ieraudzīju ap piecpadsmit karavīrus vācu formas tērpos. Daži sēdēja, citi, izstiepušies zālē, gulēja. Šautenes bija saslietas pirāmidās, visi bija noāvusi kājas, slapjos autus izklājuši zāvētējus. Viņu izskats liecināja — dienvidnieki — rumāņi, gruzīni vai armēni, runāja valodā,

D. PAVLUKA,
LZS SÖCIĀLO LIETU KOMISIJAS SEKRETĀRE

LZS SÖCIĀLO LIETU KOMISIJAS IETEIKUMI LIKUMPROJEKTAM PAR OBLIGĀTO VALSTS DIENESTU

1. Obligātais Valsts dienesta laiks Nacionālajos bruņotajos spēkos tiek iekaitīts darba stāža. (1. punkts)

2. Ārvalstniekiem un bezpavalstniekiem, kas brīvprātīgi piesakās dienēt Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos, garantēt Latvijas valsts pilsonību. (2. punkts)

3. Uz brīvprātības un darba līguma pamata ir iespējams sieviešu dienests Latvijas Nacionālajos bruņotajos spēkos. (4. p.)

4. 8. punktā labot «valsts budžeta» vietā «Aizsardzības Ministrijas līdzekļiem».

5. Karavīriem tiek piešķirtas

dienesta pakāpes saskaņā ar bruņoto spēku reglamentu. (10. pants)

6. Par izvairīšanos no obligātā Valsts dienesta personas tiek sodītas administratīvā kārtā, iesaistot alternatīvā darba dienestā, kura izpildi un norisi kontrolē pašvaldībass.

7. Karastāvokļa izsludināšanas gadījumā LR Saeima izsludina vispārējo mobilizāciju.

8. 22. 1. papildināt: lozēšanai jābūt atklātai.

22.2. papildināt: toksikomānu un alkoholiķu, kuru datu patiesību garantē pašvaldība.

9. LR pilsoņa pasē nodalā «ipašas

1996. GADA 24. MAIJS

ATSAGRĪŽŪT PI PUBLICĀTO LEONARDS ERTS PAREIZRAKSTĪBU — TYVŌK TAUTAS IZRUNAI

Izlasējis avīzes «Zemturis» šo gada 22. martā publicātu Ā. Börbaļa rokstu «Nav jāgys kūpt krūplu osnu» gribu pasaceit sovas dūmas.

Maņi nikaidas gryuteibas nasagādōjā izlaseit ni profesora V. Valeiņa rokstu «Latgalīšu volūdai juodezīvoj...», īvītōtu «Zemtura» 3. numeri, kas uzraksteits tai saucamajā O. Breidaka raksteibā, ni A. Rubēja rokstu «Standarti nav jōmaina kotru godu», publicātu

«Zemtura» 4. numeri, kas uzraksteits tai saucamajā P. Stroda raksteibā. Maņi profesora O. Breidaka pīdōvōtō raksteiba pateik lobōk, jo tei vairōk tyvynōta dzeivai tautas volūdas izrunai. Pi kurās nu šom divom raksteibom latgalīšu volūdā turpmōk ir jōpisatur, lai izskir volūdniki — speciālisti.

Myusu latgalīšu volūda sōkūt ar K. Ulmaņa diktatūras godīm vysu laiku leidz naatkareibas atgyušonai tyka apkarōta un 1935. goda janvari tyka padzeita nu Latgolas školom. Pošreizejūs apstökļūs Latgolas školos latgalīšu volūda un Latgolas kultūrvēsture ir nūteikti jōmōca kai obligati priķsmati.

Piļneigi pīkreitu profesora V. Valeiņa izsaceitajam jō rokstā «Latgalīšu volūdai ir juodezīvoj...», bet navarū pīkrist A. Rubējam par

volūdas standartu bižu maineišonu, jo nu 1929. goda 19. juņa, kod tyka apstyprynti nūteikumi par latgalīšu izlūksnes (volūdas) ortografeju (P. Stroda ortografeju) leidz šam laikam, vairōk kai 60 godu, nūkas natyka dareits volūdas kūpšonā un raksteibas tyvynōsonā tautas izrunai.

Maņi nav saprūtama Ā. Börbaļa kai latgalīša naideigō nūstōja pret profesora O. Breidaka iteiktū jaunu latgalīšu volūdas raksteibu, jo nivīna dzeiva volūda nastōv uz vītas, bet mainōs.

Jōpībylst, ka ari 1929. godā tūreizejai jaunajai (P. Stroda) latgalīšu volūdas ortografejai beja daudz pretinīku, jo konservativi nūskāpōti cylvāki sōkumā nagribēja pījimt šu volūdas reformu.

TV PRO-
GRAM-
MA

«LTS» LĪDZ 26. MAIJAM
LTW II

programmā — visai Latvijai
Piektīdiņa, 24. maijs

19.00 — 19.20 «LTS Ziņas».

Sestīdiņa, 25. maijs

19.10 — 19.40 Programma
«Olūti».

Svētdiņa, 26. maijs

19.10 — 19.40 Kultūras pro-
gramma «Svēdienā».

LTW II programmā —

Austrumlatvijai

Piektīdiņa, 24. maijs

20.30 — 21.00 Ziņu apskats
«Nedēļa» (kr. val.).

ONTE LEIČUJOŅS
MUMS VISAPKĀRT

TIRGOTAVAS...

Dzīve liela tirgotava,
Tirgo mana, tirgo tava;
Mana velti nedod baudu,
Tava pārdodas par naudu.
Pārdod vari kādam glāmus,
Arī nelaimi vai laimi.

Visi pērk un pārdod visi
«Krutka» tā vai «Mitsubisi».

Ja tā nava — varu derēt,
Arī godu preci cerē...

Mums nenieka nava svēta,
Dārgi pērkam, dodam lētāk —
Dzīve liela tirgotava,
Tirgo mana, tirgo tava...

AGRIS LIEPINŠ,
«DIENAS BIŽNESS» KARIKATŪRAS
NODĀLA

Daudz diskusiju izvērtīšas par valsts dienestu. Studenti protestē, deputāti kaunina. Dzīmētēji ir jāizstāv, par ko nav šaubu, bet daudz pārmetumu

